

ПЕТРО СТЕПАНОВИЧ СЕРНЯК

29 липня 2015 року перестало битися серце професора кафедри урології Донецького Національного медичного університету ім. М. Горького Петра Степановича Серняка.

П.С. Серняк народився в багатодітній селянській сім'ї.

Після закінчення у 1954 р. Львівського медичного інституту працював хірургом медсанчастини металургійного заводу ім. С.М. Кірова в м. Макіївка. Із 1955 до 1963 року він – ординатор, потім завідувачий урологічним відділенням Донецької обласної клінічної лікарні ім. М.І. Калініна.

У 1962 р. П.С. Серняк захистив кандидатську дисертацію на тему «Одномоментная чрезпузырная аденомэктомия с первичным глухим швом мочевого пузыря, выполненная надлобковым дугообразным позабрюшинным разрезом». Із 1963 р. він асистент, а з 1968 – доцент кафедри факультетської хірургії Донецького медичного інституту ім. М. Горького. У 1970 р. П.С. Серняк захистив докторську дисертацію на тему «Острая почечная недостаточность» і був призначений виконуючим обов'язки завідувачого курсом урології. У 1972 р. йому присвоєно звання професора. У 1971 р. П.С. Серняк уперше в Донецькому медичному інституті

організував кафедру урології і був обраний на посаду завідувачого кафедрою, якою успішно керував до січня 1999 р.

Ім'я П.С. Серняка добре знане в наукових колах. Видатний вчений глибоко вивчав проблеми сечокам'яної хвороби, гнійно-септичних ускладнень урологічних захворювань, травматичних ушкоджень нирок і сечовивідних шляхів, новоутворень органів сечостатевої системи і ниркової недостатності. Керована ним клініка стала організаційно-методичним центром урологічної служби Донецької області. П.С. Серняк – автор близько 500 наукових робіт, у тому числі 7 монографій, 17 винаходів та 45 рацпропозицій. Понад 30 років П.С. Серняк був головою Обласної Асоціації урологів.

Завдяки надзвичайному організаційному таланту, працездатності і високій кваліфікації П.С. Серняк протягом кількох десятиріч був неформальним лідером в урології Донбасу. Його доброзичливість, відданість професійному обов'язку, здатність до наукового передбачення проявились в організації власної наукової урологічної школи, яка має заслужений авторитет не тільки в Україні та країнах СНД, але і в далекому зарубіжжі. Результатом праці очолюваного П.С. Серняком колективу стало впровадження в широку практику охорони здоров'я Донбасу сучасних принципів діагностики та лікування захворювань з усіх розділів урології.

У 70–80-ті роки науково розроблені П.С. Серняком нові, сучасні принципи хірургії доброякісної гіперплазії передміхурової залози були введені в практичну охорону здоров'я населення Донецької області. Він вперше популяризував та запровадив у всі урологічні відділення позадулонну аденомектомію (виконано на кінець 2013 року понад 3500 позадулонних аденомектомій – лише на базах кафедри урології ДонНМУ), що сприяло значному зменшенню ускладнень та летальності при цьому широко розповсюдженому захворюванні. Продовження робіт по вивченню гострої ниркової недостатності вилилось у 10 кандидатських та 8 докторських дисертацій. І на розроблених П.С. Серняком принципах лікування цієї складної категорії хворих було організовано відділення гострої ниркової недостатності, яке з успіхом працює донині.

У 1981 р. П.С. Серняк організував відділення по наданню допомоги хворим із термінальною стадією хронічної ниркової недостатності, в якому кожного року виконують понад 4000 гемодіалізів та 40 пересадок трупної нирки. На сьогодні накопичений значний досвід, який складає понад 700 пересадок нирок. У результаті постійного наукового аналізу розроблені ефективні комплексні принципи діагностики та лікування ускладнень у цієї категорії хворих (криза відторгнення, гостра ниркова недостатність, уросепсис, анемія).

Підвищений виробничий травматизм Донецького регіону спонукав до створення у клініці розділу лікування ушкоджень нирок та сечовивідних шляхів. Зокрема виконано понад 700 пластичних операцій при стриктурах уретри. Накопичений досвід узагальнено в монографії на цю тему.

Придбання ендоурологічного інструменту і багатофункційного літотриптора «Літостар-2 Плюс» сприяло покращенню надання медичної допомоги урологічним хворим.

У 90-ті роки особливу увагу П.С. Серняк приділяв розвиткові радикальних і органозберігаючих операцій при пухлинах нирок. Впроваджена радикальна цистектомія з формуванням іліального сечового міхура зі справжнім актом сечовипускання або резервуару Індіана. У клініці при радикальній простатектомії з приводу раку простати досягли хороших результатів із високої життєздатності пацієнтів і збереження ними статевої функції. Широке використання отримала трансуретральна резекція поверхневих пухлин сечового міхура.

Протягом 90-х років ХХ століття при його безпосередній участі почали освоювання ПУНЛТ, а у 2000-х за участі його учнів активно впроваджені в практику обласних урологічних відділень усі види контактного перкутанного руйнування (дроблення) крупних та коралоподібних каменів, у тому числі при двосторонньому нефролітіазі, нефролітіазі єдиної та аномальної нирки (наприкінці 2013 року виконано на базах кафедри урології ДонНМУ понад 10 000 ПКНЛТ та АКУЛТ).

Притаманне П.С. Серняку почуття нового, його допитливість та прагнення до постійного самовдосконалення своїх знань стало прикладом для лікарів-урологів. Під керівництвом П.С. Серняка підготовлено та захищено 28 кандидатських і 7 докторських дисертацій.

За розробку та впровадження в медичну практику методів діагностики, лікування та профілактики захворювань передміхурової залози П.С. Серняку у 1983 р. присуджена Державна премія України. За добросовісне ставлення до праці та досягнення успіхів П.С. Серняк неодноразово нагороджувався державними нагородами. П.С. Серняк – заслужений працівник народної освіти, був членом Всесвітньої та Європейської асоціацій урологів, членом правління Асоціації урологів України, Головою асоціації урологів Донецької області.

У зв'язку зі смертю П.С. Серняка асоціація урологів та асоціація онкоурологів урологів України висловлюють глибоке співчуття родині і близьким покійного.

Асоціація урологів України
Асоціація онкоурологів України
Редакція журналу «Урологія»